

Posudek bakalářské práce

Mikuláš Ferjenčík:

Politické názory a postoje členů České pirátské strany

**Fakulta humanitních studií University Karlovy
bakalářské studium humanitní vzdělanosti, 2017**

Úvod

Předkládaná bakalářská práce je aktuální ve dvou ohledech, dovnitř a vně. V prvním smyslu dobře dokumentuje všestrannost bakalářského studia humanitní vzdělanosti FHS a jeho orientaci na souvislosti funkčním propojením politologického tématu se sociologickými metodami, ve druhém reflektuje ne jen současné politické téma, ale i trendy vývoje (nejen) české společnosti.

1. Obsahová stránka

Již pohled na Obsah bakalářské práce prozrazuje jasný záměr a koncepční rozvržení. Škoda, že není přiložen projekt práce z února 2015, ač se o něm autor Mikuláš Ferjenčík podrobně zmiňuje v souvislosti s kursem Společenské vědy v interdisciplinární perspektivě (SVIP) a ve skutečnosti existuje i druhý projekt napsaný po vzoru katedry sociální a kulturní ekologie (z 1. 3. 2015). Bylo by možné ještě lépe dokumentovat, jak autor svůj záměr promýšlel a posléze po třiletém úsilí i naplnil.

Naštěstí tuto informaci podává sám již v přehledném Úvodu, v němž je obsažena i základní informace o dosaženém stupni vědeckého poznání ve věci stran Pirátů, členění textu, přidané hodnotě práce a způsobu, jak se autor vyrovnal se svým angažmá ve straně a tedy se svou rolí insidera.

V úvodní kapitole Teoretické části, Základní pojmy, se autor minimalistickým, ale plně funkčním způsobem stipulativně vyrovnává s klíčovými pojmy práce, jimiž jsou „politický názor“ a „politický postoj“. Podrobněji, ale stále s věcnou i formulační úsporností definuje konceptuální politologické zázemí, o něž svou práci opřel. Jsou jím tři funkčně dobře zvolené okruhy: politická rodina Klause von Beymeho, přehled a klasifikace politických ideologií Andrewa Heywooda a koncepce konfliktních linií Seymoura Martina Lipseta a Steina Rokkana. Počet tří voleb není ani malý, ani velký, ale přesný: Ferjenčík totiž přesně ví, nač a proč dané texty uvádí a dovede je nejen správně, ale i s přesvědčivým zdůvodněním svého postupu použít. Zatímco již klasická Heywoodova typologie je použita především jako hlavní referenční rámec, přidání dalších dvou koncepcí umožňuje přesněji formulovat záměr a hypotézy práce. Proto také není na škodu fakt, že uvedená kapitola obsahuje víc citací než autorského textu a že autor nekonfrontuje Heywoodovu typologii s jinými autory: přesně totiž ví i obhájí, co a proč dělá, a o jeho pečlivosti svědčí i to, že konfrontuje dvě časově odlišná stádia Heywoodova přemýšlení reflektující dynamiku vývoje politických stran a hnutí – tedy právě to, co bakalářskou práci rámuje. Podobně lze nakonec akceptovat i sloučení pojmů environmentalismus a ekologismus, protože pro úvahy nad Piráty není tato rozlišovací úroveň

celkem relevantní. Teoretickou část ukončuje 1,5 strany obsáhlá Úvod doplňující informace o výzkumu pirátských stran v českém prostředí se zvláštním přihlédnutím k Pirátům německým.

Empirická část začíná zdůvodněním zvolené kvantitativní metody a pokračuje uvedením hlavní výzkumné otázky a přesnou formulací hypotéz. Opět nutno zdůraznit, že autor nejen ví, co a proč dělá, ale klade na to i explicitní důraz při podrobném a průkazném teoretickém zdůvodnění každé hypotézy (škoda jen, že nedodržel i grafickou jednotu).

V (takřka) stejnojmenných kapitolách následuje popis náležitostí výzkumu: technika sběru dat, výběr vzorku a prostředí výzkumu, konstrukce dotazníku a realizace dotazníkového šetření. Za zmínku stojí řada okolností: zdůvodněná změna oproti projektu (škoda, že nejsou oba přílohy...), pozorné uvedení možných alternativ a podrobná a pečlivá diskuse jejich výhod, nevýhod a rizik, úvahy ohledně výběru vzorku, způsobech oslovení respondentů až po etiku výzkumu a další. Provedený předvýzkum a testování dotazníku nebývá běžnou součástí profesionálních šetření; zde svědčí o rozumné aplikaci principu předběžné opatrnosti nezkušeného autora, ale i o důkladném a systematickém přístupu.

Analytická část je příkladně podrobná v popisu průběhu šetření. V interpretaci výsledků čtenář poněkud postrádá explicitnější zobecnění odpovědi na jednotlivé hypotézy; autor je se samozřejmým porozuměním vlastní práci do materiálu hluboko ponořen a zřejmě proto „se nedopustí“ potřebných dílčích shrnutí.

Explikující a shrnující přístup je však naopak mottem Závěru, kde jsou (přes citaci, jež je v tomto úseku textu méně obvyklá, leč funkční) všechna zjištění dosažená výzkumem přehledně a možná až trochu skromně shrnuta.

2. Práce s literaturou

Seznam použité literatury není dlouhý, ale všechny zdroje jsou voleny účelně a správně a také dobře vytěženy. Rovněž zastoupení titulů v angličtině není ohromující, ale jako průkaz cizojazyčné gramotnosti postačuje.

Ferjenčík interpretuje, parafrázuje a cituje přesně, ač ne vždy předepsanou školskou formou. V kapitole „Politické ideologie podle Heywooda“ dokonce zavede právě jen pro tuto kapitolu vlastní funkční způsob označení citací, který je úsporný, nerozptyluje a účelně, ač ne beze zbytku (paginace) plní požadavek oddělení vlastního textu od textu stěžejní využívané práce. Dokazuje tím, že je dosti suverénním pánem svého textu, ale hlavně to, že ví, co dělá, a proč jsou pravidla, jež jinde snad až na výjimky potvrzující pravidlo dodržuje, důležitá. (Výjimky: např. Tereza Dvořáková není spolueditorkou cit. knihy, ale „jen“ jednou z jejích autorek).

3. Formální stránka

Bakalářská práce splňuje rozsahem 49 stran (a odhadem 70 normostran) nároky kladené na daný typ absolutoria. Zpracování je jednoduché, typograficky vcelku jednotné (výjimka: typ písma tabulek na str. 45 a 49 a jejich nepatrně odlišná podoba ; jinak jsou grafy jednotné).

Mikulášův sloh je jednoduchý, účelný, kultivovaný: autor ví, co chce sdělit a dovede to v dobrém slova smyslu jednoduše vyjádřit.

Oproti původním verzím práce prošla (naštěstí!) korekturní úpravou, takže množství překlepů nebo chyb (zejm. v interpunkci) je rozhodně nižší než dnes obvyklý průměr. Přesto namátkou:

„krom“ (str. 10); „vtěšnal“ místo „vtěšnat“ (str. 15); „demokracii“ místo „demokracie“ (str. 19); chybějící tečka za slovem „široká“ na rozdíl od ostatních položek seznamu (str. 21); „... údaň, by pravděpodobně ... (str. 28); údaj o souboru je dle běžných uzancí lepší psát „*.sav“

než pouze „sav“ (str. 28); akuzativ neutra „něj“ (str. 29; obávám se, že to nová kodifikace již připouští); přebývající čárka: „Vzhledem k charakteru politických rozhodnutí, považuji toto rozdělení za smysluplné.“ (str. 43); nadpis „Názorové odlišnosti Pirátů podle demografie“ (str. 46) tištěný jako normální text apod.

4. Celkové hodnocení

Práci pokládám za příkladnou tvůrčí aplikaci a průkaz nabytého vzdělání ve dvou ohledech. Prvním je konceptualizace záměru, vyvíjená na základě vlastního autorského námětu ve tři roky trvajících zajímavých debatách (hodnocení „příkladný“ se vzhledem ke Studijnímu a zkušebnímu řádu nevztahuje na časový údaj „tři roky“).

Mikuláš však dělá čest SVIPu i kursu Budoucnost demokracie v ohledu metodologickém:

využije korektně předchozích nebo dokonce paralelních a společných výzkumů v teoretickém smyslu, tedy tak, že mu pomohou vytvořit teoretický názor a na jeho základě zpřesnit vlastní otázky a hypotézy;

správně volí, zdůvodní a obhájí metodu, jež mu skutečně přinese validní a reliabilní výsledky (počínaje stranou 34 je možné sledovat velmi dobrou operacionalizaci kladených otázek);

tam, kde je to třeba, dokáže dokonce samostatně (byť s ověřením konzultantů) tvůrčím, ale metodologicky správným způsobem formálně upravit (ordinální) data tak, aby získal odpovědi na své otázky.

Při interpretaci výsledků je Ferjenčík vždy korektní nejen fakticky, ale především ve zdůvodňování: někdy je skromnější, méně často se dopustí odvážnějšího výkladu, ale vždy jej příslušně kriticky diskutuje. O náležité průběžné citlivé sebereflexi dvojedinosti politika – výzkumníka jsem se již zmínil v textu.

Z hlediska vedoucího práce musím zmínit velmi dobrý poměr mezi společnou konceptuální prací, kdy se Mikuláš skutečně nechal vést doporučeními a pokyny, ať už mými nebo vyplynuvšími z debaty, a individuálním vkladem studenta (aktivní konzultace s doporučenými odborníky, zmíněná samostatná práce s daty).

Domnívám se, že provedená analýza je cenná a užitečná pro vedení strany Pirátů, jejich vnitrostranický život, ale mohla by být přínosná i pro voliče v České republice. Celková úroveň práce by podle mého názoru umožňovala po nezbytném krácení a úpravách publikování v odborném periodiku.

Ze všech uvedených důvodů s potěšením **doporučuji práci k obhajobě** a navrhuji **hodnocení „výborně“**.

Strašnice 12. června 2017

PhDr. Ivan Rynda